

ด่วนมาก

ที่ นร 0207/ว 168

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล กท 10300

13 กันยายน 2544

เรื่อง การจ่ายเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นต่ำกว่าสายสะพาย

เรียน กระทรวง ทบวง กรม

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนมาก ที่ นร 0201/ว 57 ลงวันที่ 23 มีนาคม 2537

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. บัญชีจำนวนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ๑ จำนวน แผ่น
2. แบบบัญชีรายชื่อผู้รับการจ่ายเครื่องราชอิสริยาภรณ์ จำนวน 1 แผ่น

ตามที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ดำเนินการจ่ายเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นต่ำกว่าสายสะพายให้แก่กระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ เพื่อนำไปจ่ายให้แก่ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ประจำปี สำหรับใช้ประดับในงานพระราชพิธี รัฐพิธี และงานพิธีต่าง ๆ ทั้งในลักษณะการเนรี่ยถ่ายเป็นร้อยละของจำนวนผู้ได้รับพระราชทานในแต่ละชั้นครตามสัดส่วนของจำนวนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่มีอยู่ในช่วงก่อนปี พ.ศ. 2535 และการจ่ายครบเต็มตามจำนวนผู้ได้รับพระราชทานตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 — 2540 ต่อมาเมื่อเกิดวิกฤติเศรษฐกิจขึ้นในปี พ.ศ. 2540 สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ถูกคัดลดงบประมาณในส่วนที่ใช้จัดสร้างเครื่องราชอิสริยาภรณ์เป็นจำนวนมาก โดยได้รับงบประมาณเฉลี่ยเพียงร้อยละ 20 ของจำนวนงบประมาณที่เสนอขอตั้งในแต่ละปีจนถึงปัจจุบัน ซึ่งคิดเฉลี่ยเป็นเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่สามารถจัดสร้างได้ร้อยละ 18 ของจำนวนผู้ได้รับพระราชทานกว่า 260,000 ราย และส่วนใหญ่ของงบประมาณดังกล่าวจำเป็นต้องนำไปใช้จัดสร้างเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสายสะพายเพื่อนำขึ้นทูลเกล้า ฯ ถวายสำหรับพระราชทานแก่ผู้ได้รับพระราชทานเต็มตามจำนวนในแต่ละปี ทำให้เหลืองบประมาณที่จะใช้จัดสร้างเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นต่ำกว่าสายสะพายได้ในจำนวนที่น้อยมาก จึงเป็นเหตุให้ต้องระงับการจ่ายเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นต่ำกว่าสายสะพายตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 เป็นต้นมา นั้น

บัดนี้ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้รับการติดต่อจากส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของหลายแห่งได้แจ้งความประสงค์ขอรับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นต่ำกว่าสายสะพาย เพื่อนำไปจ่ายให้แก่ผู้ได้รับพระราชทานในสังกัดของตน ซึ่งจำเป็นต้องใช้ประดับเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในงานพระราชพิธี รัฐพิธีและงานพิธีต่าง ๆ ประกอบกับขณะนี้ได้มีเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่จัดสร้างประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2542 และ 2543 เสร็จเรียบร้อยแล้ว สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจึงได้พิจารณาจ่ายเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่กระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ โดยกำหนดหลักเกณฑ์การจ่ายด้วยการเฉลี่ยจ่ายเป็นร้อยละ

/ของจำนวน...

ของจำนวนผู้ได้รับพระราชทานในแต่ละชั้นตรา เพื่ออำนวยความสะดวกจำเป็นดังกล่าวไปพลางก่อน เมื่อได้มีการจัดสร้างเครื่องราชอิสริยาภรณ์เสร็จเพิ่มเติมประการใดแล้ว สำนักเลขาธิการคณะกรรมการจะพิจารณาดำเนินการจ่ายให้แก่ส่วนราชการต่าง ๆ โดยยึดถือหลักเกณฑ์เดียวกันนี้ในโอกาสต่อไป ซึ่งเมื่อกระทรวง ทบวง ได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่จ่ายให้แล้ว ขอให้แจ้งหน่วยงานในสังกัดได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์นำไปจ่ายให้แก่ผู้ได้รับพระราชทาน โดยให้ยึดถือแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

(1) จ่ายให้แก่ผู้ได้รับพระราชทานตามลำดับปีที่พระราชทานก่อนและหลัง

(2) แต่อย่างไรก็ตาม หน่วยงานราชการจ่ายนอกจากเกณฑ์ตามข้อ 1 ตามความจำเป็นและความเหมาะสมได้เป็นการเฉพาะราย

(3) ให้สำรองเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับการจ่ายไว้จำนวนหนึ่งเพื่อให้ผู้ได้รับพระราชทานในสังกัดที่ยังไม่ได้รับการจ่ายยื่นใช้ประดับได้

อนึ่ง นอกจากเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่สำรองไว้ให้ดำเนินการจ่ายเครื่องราชอิสริยาภรณ์ส่วนที่เหลือให้แก่ผู้ได้รับพระราชทานให้หมดโดยไม่ล่าช้าเกินไปให้สำนักเลขาธิการคณะกรรมการเมื่อครบกำหนด 120 วัน ดังเช่นที่เคยปฏิบัติมาตามนัยหนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการ ค่วนมาก ที่ นร 0201/ว 57 ลงวันที่ 23 มีนาคม 2537 ตามอ้างถึง

ทั้งนี้ เมื่อส่วนราชการนี้ได้จ่ายเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ผู้ใดแล้ว ขอให้บันทึกรายชื่อผู้ได้รับการจ่ายตามบัญชีที่ส่งมาด้วย 2 โดยให้ปรากฏชื่อตัว ชื่อสกุล และลายมือชื่อผู้รับการจ่ายอย่างชัดเจน แล้วจัดทำสำเนาทยอยส่งให้สำนักเลขาธิการคณะกรรมการทราบเป็นระยะ ๆ รวมทั้งขอให้เรียกเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นรองในตระกูลเดียวกันคืนจากผู้ได้รับการจ่ายส่งสำนักเลขาธิการคณะกรรมการ หากผู้ได้รับการจ่ายไม่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นรองในตระกูลเดียวกัน ก็ขอให้แจ้งสำนักเลขาธิการคณะกรรมการทราบต่อไปด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดส่งผู้แทนตามที่แจ้งรายชื่อไว้กับสำนักเลขาธิการคณะกรรมการไปรับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ดังกล่าวได้ที่ฝ่ายพัสดุเครื่องราชอิสริยาภรณ์ กองกลาง สำนักเลขาธิการคณะกรรมการ ภายในวันที่ 28 กันยายน 2544 ทั้งนี้ ขอความร่วมมือจากผู้แทนได้ประสานกำหนดวัน เวลา รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์กับฝ่ายพัสดุเครื่องราชอิสริยาภรณ์ โทร 0 2280 6262 - 4 ก่อน เพื่อสะดวกแก่การรับเครื่องราชอิสริยาภรณ์และเมื่อได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามจำนวนดังกล่าวแล้ว ขอให้แจ้งสำนักเลขาธิการคณะกรรมการทราบด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิษณุ เครืองาม)

เลขาธิการคณะกรรมการ

สำนักอำนวยการและเครื่องราชอิสริยาภรณ์

โทร. 0 2280 9000 ต่อ 423 - 424 โทรสาร 0 2282 8224

การจ่ายเครื่องราชอิสริยาภรณ์

1. เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสายสะพาย สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย สำหรับพระราชทานในพิธีพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสายสะพายแก่ผู้ได้รับพระราชทานทุกราย หลังพิธีพระราชทาน หากมีผู้ไม่ได้เข้าเฝ้าฯ รับพระราชทานสำนักเลขาธิการจะมีหนังสือแจ้งหน่วยงานต้นสังกัดให้มอบหมายผู้แทนที่ได้แจ้งชื่อไว้กับสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีไปรับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เพื่อนำไปจ่ายให้แก่ผู้ไม่ได้เข้าเฝ้าฯ รับพระราชทานต่อไป

2. เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นต่ำกว่าสายสะพาย เนื่องจากสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้รับงบประมาณการสร้างเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นต่ำกว่าสายสะพายไม่เพียงพอที่จะจัดสร้างเครื่องราชอิสริยาภรณ์ได้ตามจำนวนผู้ได้รับพระราชทาน จึงต้องพิจารณาเฉลี่ยจ่ายให้แก่หน่วยงานต่าง ๆ โดยกำหนดแนวทางในการพระราชทานในสังกัดต่อไป ดังนี้

- (1) จ่ายให้แก่ผู้ได้รับพระราชทานตามลำดับปีที่ได้รับพระราชทาน
- (2) หน่วยงานอาจพิจารณาจ่ายนอกจากเกณฑ์ตาม (1) ตามความจำเป็นและความเหมาะสมได้เป็นการเฉพาะราย เช่น ผู้ที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ในงานพระราชพิธี รัฐพิธี และงานพิธีต่าง ๆ
- (3) ให้สำรองเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับการจ่ายไว้จำนวนหนึ่ง เพื่อให้ผู้ได้รับพระราชทานในสังกัดที่ยังไม่ได้รับการจ่ายยืมใช้ประดับได้

3. เมื่อหน่วยงานต้นสังกัดได้ดำเนินการจ่ายเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ผู้ใดแล้วให้ผู้ได้รับการจ่ายเครื่องราชอิสริยาภรณ์ลงลายมือชื่อในแบบบัญชีผู้ได้รับการจ่ายเครื่องราชอิสริยาภรณ์ (แบบ คร. 1) ส่งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อจะได้บันทึกข้อมูลในทะเบียนฐานันดรต่อไป

4. ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสูงขึ้นไปจะต้องส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นรองที่ได้รับพระราชทานในตระกูลเดียวกันตามบทบัญญัติของกฎหมายโดยส่งคืนที่หน่วยงานต้นสังกัดหรือที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี หากไม่สามารถส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นรองได้ด้วยประการใด ๆ จะต้องชดเชยราคาแทนเครื่องราชอิสริยาภรณ์เป็นเงินตามที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีกำหนด

การส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ต้องส่งคืน และกรณีที่ต้องส่งคืน

๑. เครื่องขัตติยราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติคุณรุ่งเรืองยิ่งมหาจักรีบรมราชวงศ์ และ

๒. เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นโบราณมงคลนพรัตนราชวราภรณ์

มีหลักเกณฑ์การส่งคืน คือ

(๑) เมื่อผู้ได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์วายชนม์ ผู้รับมรดกจะต้องส่งคืน

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ภายในกำหนด ๓๐ วัน ถ้าส่งคืนไม่ได้ด้วยประการใด ๆ ทายาทหรือกองมรดกจะต้องรับผิดชอบ

(๒) กรณีทรงเรียกเครื่องราชอิสริยาภรณ์คืน ถ้าผู้รับพระราชทานส่งคืนไม่ได้ด้วยประการใด ๆ ผู้รับพระราชทานจะต้องชดใช้ราคาแทนเครื่องราชอิสริยาภรณ์

๓. เครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า

๔. เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก และ

๕. เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย

มีหลักเกณฑ์การส่งคืน คือ

(๑) เมื่อผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์วายชนม์ ผู้รับมรดกจะต้องส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์คืนภายในกำหนด ๓๐ วัน ถ้าส่งคืนไม่ได้ด้วยประการใด ๆ กองมรดกจะต้องรับผิดชอบ

(๒) เมื่อผู้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ได้รับพระราชทานชั้นสูงขึ้นต้องส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นรอง หากไม่สามารถส่งคืนได้ด้วยประการใด ๆ กองมรดกจะต้องชดใช้ราคาแทนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามที่ทางราชการกำหนด

(๓) กรณีทรงเรียกเครื่องราชอิสริยาภรณ์คืน หากไม่สามารถส่งคืนได้ด้วยประการใด ๆ จะต้องชดใช้ราคาแทนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามที่ทางราชการกำหนด

๖. เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่สรรเสริญยิ่งดิเรกคุณาภรณ์

มีหลักเกณฑ์การส่งคืน คือ

(๑) เมื่อผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ได้รับพระราชทานชั้นสูงขึ้นผู้รับพระราชทานต้องส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นรอง ถ้าส่งคืนไม่ได้ด้วยประการใด ๆ จะต้องชดใช้ราคาแทนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามที่ทางราชการกำหนด

(๒) เมื่อผู้ได้รับพระราชทานวายชนม์ ให้ทายาทเก็บรักษาเครื่องราชอิสริยาภรณ์เฉพาะชั้นสูงที่ได้รับพระราชทานไว้เป็นกรรมสิทธิ์

หน่วยงาน / สถานที่รับคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์

๑. กลุ่มงานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ สำนักกษัตริย์และเครื่องราชอิสริยาภรณ์

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ในทำเนียบรัฐบาล ถนนนครปฐม เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐ (อาคารเดิม)

โทร.๐ ๒๒๘๐ ๕๐๐๐ ต่อ ๔๒๔ โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๕๐๗๒

๒. หน่วยงานต้นสังกัดของผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ โดยเมื่อหน่วยงานได้รับคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ จากบุคคลในสังกัดแล้วต้องรวบรวมนำส่งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ตามข้อ ๑

หลักฐานการส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์

เมื่อสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้รับคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์หรือเงินชดใช้ราคาแทนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ จะดำเนินการออกใบรับคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์หรือใบเสร็จรับเงินให้ไว้เป็นหลักฐาน นอกจากนี้จะได้บันทึกข้อมูลการส่งคืนดังกล่าวไว้ในประวัติข้อมูลทะเบียนฐานันดรของผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์เพื่อเป็นหลักฐานด้วย